

Asia: VN/24308/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien luonnosta valtioneuvoston asetukseksi uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista. Raja-arvo koskee ainoastaan uusia rakennuksia, ei korjaus- ja muutostöitä, kerrosalaan laskettavan tilan lisäämistä eikä rakennuksen laajentamista. Raja-arvot koskevat sellaisia rakennuksia, joille on laadittava ilmastaselvitys. Näin ollen ne eivät koske esimerkiksi pientaloja.

Raja-arvo-ohjauksen tavoitteena on tukea vähähiilisten rakentamisen ja suunnittelun ratkaisujen syntymistä Suomessa ja ohjata rakentamista vähähiilisemmäksi. Uuden sääntelyn on tarkoitus tarjota erilaisia vaihtoehtoja hiilijalanjäljeltään pienen rakennuksen toteutukseen.

Eesityksen tavoitteet ovat perusteltuja ja kannatettavia. Uusien rakennusten hiilijalanjäljen ohjaaminen on kannatettavaa, ja raja-arvosääntely voi olla tehokas keino vähentää rakennetun ympäristön päästöjä. Nyt esitetyt raja-arvot eivät ole täysin perustelumuistiossa mainittujen asetuksen tavoitteiden mukaisia eivätkä edistä esimerkiksi ilmastotavoitteita edistävää puurakentamista. Suomen Yrittäjät katsoo, että asetusluonnos ei nykymuodossaan merkittävästi edistä rakentamisen päästöjen vähentämistä eikä vähähiilisten tuotteiden markkinan kasvua.

Keskeiset huomiot

Suomen Yrittäjät pitää uusien rakennusten elinkaaren aikaisen hiilijalanjäljen pienentämistä kannatettavana tavoitteena. Myös esitetty vaihteittainen siirtymä raja-arvo-ohjaukseen on kannatettavaa.

Nähdäksemme luonnoksessa esitetyt raja-arvot eivät edistäisi merkittäväällä tavalla vähähiilisen rakentamisen ja suunnittelun ratkaisujen syntymistä Suomessa ja ohjaisi rakentamista vähähiilisemmäksi. Sopivalle tasolle asetetuilla raja-arvoilla voidaan myös kannustaa käyttämään uudelleenkäytettäviä osia ja kierrätettäviä materiaaleja.

Perusmuistiossa kuvatun vaikutusarvion perusteella esitettyjen raja-arvojen ohjausvaikutus on heikko. Perustelumuistion mukaan asetuksessa ehdotetut raja-arvot vuodelle 2026 olisi asetettu siten, että suurin osa nykyisen kaltaisista uudisrakennuksista alittaisi suoraan rakennustyyppikohtaisesti asetetun rajan. Kuten myös perustelumuistiossa todetaan, raja-arvot eivät siis esitetyssä muodossaan ohjaa rakennussektorin päästövähennyksiä tai merkittävästi edistä kiertotalousratkaisuiden markkinoiden kehittymistä Suomessa.

Ehdotetuilla raja-arvoilla asetuksen vaikutus päästöihin on arvioiden mukaan vain noin 1 prosentin vuosina 2026 ja 2027 ja 5–6 prosenttia vuonna 2028. Elinkaaren aikainen 5–6 prosentin päästövähennys vastaisi keskimäärin noin 0,1 MtCO₂e vuodessa nykytasoon verrattuna.

Raja-arvojen asettamisessa tulee kuitenkin huomioida myös esimerkiksi asuinkerrostalojen vaihtelevat korkeudet siten, että korkea rakentaminen on jatkossakin mahdollista. Raja-arvot eivät saa johtaa rakentamisen vähenemiseen tai rakennusten laadusta tai käytön kannalta oleellisista toiminnallisista ominaisuuksista tinkimiseen.

Asetus ei nykyisellään edistä hallitusohjelman tavoitetta puurakentamisen vauhdittamisesta. Hallitusohjelmaan on kirjattu: ”Uudistetaan rakentamisen sääntelyä puurakentamisen vauhdittamiseksi ja parannetaan alan vientimahdollisuuksia.” sekä ”Puurakentamista lisätään kannustimin sekä purkamalla siihen liittyvää sääntelyä. TKI-rahoitusta kanavoidaan puurakentamiseen ja panostetaan alan koulutukseen.”

Rakentamisen sääntelyä ja päästöjen raja-arvoja tulee uudistaa ilmastotavoitteita edistävän puurakentamisen vauhdittamiseksi. Selkeä sääntely ja kriteerit hiiltä sitoville rakennusmateriaaleille tukevat yrittäjien investointipäätöksiä. Muutokset tulee aloittaa nopealla aikataululla ja niihin tulee sitoutua heti uskottavasti, jotta investoinnit vähähiiliseen rakentamiseen ja kilpailukykyisiin rakennustuotteisiin voivat käynnistyä.

Hiilensidonnan merkitys ilmastotavoitteissa korostuu yhä enemmän. Pitkäkestoisilla puutuotteilla pystytään sitomaan hiiltä koko tuotteen elinkaaren ajaksi. Esimerkiksi puurakennusten pitkäikäiset hiilivarastot edistävät ilmastotavoitteita, ja samalla kestävien puurakenteiden kysyntä tukee suomalaista korkean arvonlisän puuteollisuustuotantoa.

Suomessa puurakentamisen markkinaosuus kerrostaloissa on vain kuusi prosenttia, kun Ruotsissa vastaava osuus on noin 20 prosenttia. Suomi hyötyisi puurakentamisen kasvusta monella tapaa, sillä puu voidaan sahata ja jatkojalostaa rakennuselementeiksi kotimaassa. Lisäksi puuelementit toimivat myös vientituotteena.

Puurakentamista ja kiertotaloutta edistävien toimien lisäksi Suomen Yrittäjät kannattaa kannustimia energiatehokkaiden ohjausjärjestelmien ja akkuenergiavarastojen käyttöönoton lisäämiseksi.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom

ekonomisti

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät